

VÉDELMI FEJLESZTÉS NYUGAT-EURÓPAI PÉLDÁJA

WESTERN EUROPEAN EXAMPLE OF DEFENSE DEVELOPMENT

Fregan Beatrix,¹ Rajnai Zoltán²

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, Magyarország, fregan.beatrix@uni-nke.hu

² Óbudai Egyetem, Budapest, Magyarország, rajnai.zoltan@bgk.uni-obuda.hu

Abstract

It is particularly important for the French political leadership to maintain French independence, to develop military defense capabilities and to maintain a balance between budgetary constraints. The publication presents a European way of continuously modernizing the French army and modernizing its technical tools. France has one of the strongest and most powerful armed forces characterized by adapting NATO-based applications and procedures.

Keywords: *force, weapon upgrading, reconnaissance, military industry.*

Összefoglalás

A francia politikai vezetés számára különösen fontos a francia cselekvési önállóság fenntartása, a katonai védelmi képességek fejlesztése és a költségvetési megszorítások közötti egyensúly fenntartása. A publikáció a francia haderő folyamatos korszerűsítésének és a technikai eszközök modernizálásának egyik európai módját mutatja be. Franciaország az egyik legerősebb és legutóképebb fegyveres erejével rendelkezik, melyet a NATO-elvű alkalmazások és eljárások adaptálása jellemez.

Kulcsszavak: *haderő, fegyverzetkorszerűsítés, felderítés, hadiipar.*

1. A védelempolitika alapvetései

A Franciaország védelempolitikai alapelveit, valamint a haderő alkalmazását a nemzeti védelmi stratégia írja elő, az ország biztonság- és védelempolitikáját pedig a védelmi Fehér könyvek és Katonai költségvetési tervezési törvények formájában megjelenő stratégiai dokumentumok határozzák meg.

A 2013-ban megjelent Fehér Könyv a védelemről és a nemzetbiztonságról stratégiai irányvonalakat jelölt ki 2025-ig a francia haderő fejlesztésére és alkalmazására vonatkozóan, a Katonai Tervezési Törvény pedig a végrehajtáshoz szükséges erő, eszközök költségvetési keretét biztosította a 2015-től 2019-ig tartó időszakra.

A Fehér könyv fő elemei között megtaláljuk a nemzetközi biztonsági környezet változásaiból fakadó kockázatok, fenyegetések beazonosítását,

valamint a geostratégiai prioritások adaptálását a megváltozott biztonsági környezethez. Ennek egyik kiemelt területe geopolitikai vonatkozásban a francia politikai elitet különösen foglalkoztató, az afrikai kontinensen és a közelkeleti térségben megsokszorozódott válságócok száma, de kiemelik az orosz erőpolitika visszatérését is az európai uniós határok mentén. [1]

A katonai stratégiában a megelőzés, mint műveleti stratégiai alaprendeltetés, a hagyományos erők alkalmazására épül, a regionális válságmegoldási képesség érvényre juttatásával. A katonai stratégia fő célja, hogy megelőzze a közvetett, illetve közvetlen fenyegetéseket potenciálisan magukban hordozó helyzetek kialakulását, biztosítsa a fegyveres erők alkalmazását és a konfliktusok, válságok minimális szinten tartását. A stratégia újraértékeli a felderítés fogalmát, ami alatt

a stratégiai szintű akciók összességét kell érteni, amelyek hozzájárulnak Franciaország önálló helyzetfelismerő képességének kialakításához. Ez a tevékenység humán és technikai, nemzeti szintű, vagy kooperációban kifejlesztett felderítést takar egyes államok vagy nemzetközi terrorista szervezetek felderítésére. Ez a felderítési rendszer jelzi a várható fejleményeket, lehetővé teszi a szükséges műveletek felderítő-előkészítését és végrehajtását.

A felderítés minden időszakban a katonai cselekmények alapját képezte. Napjainkban is nagy jelentőséget szentelnek ennek biztosítására mind a támadó, mind a védelmi műveletek előkészítésének időszakában, hiszen az ellenség erejének helyzetének megismerése a fegyveres műveletek sikerének záloga. A fenyegetések sokrétősége miatt a felderítés jellege is kiszélesedett, és kiterjed a nem katonai területekre is. A francia honvédelmi koncepció ezért a megismerésre és a megelőzésre minden időszakban nagy hangsúlyt fordít.

A reagálás további lényeges elemei: az azonnali reagálási képesség; az előre telepített vagy gyorsan szállítható erők fokozatos mozgósítása; az erők támogatása; a szárazföldi csapatok, a légierő és a haditengerészet megelőzés céljából történő szétbontakoztatása és szükség esetén speciális műveletek végrehajtása.

2. A védelmi fejlesztés főbb dokumentumai

A Fehér könyv a védelemről és a nemzetbiztonságról 2013 kiemelte a humán felderítés szerepét, a helyzetelemző és értékelő képességek fontosságát. Az elmúlt években Franciaországot ért terrorista támadások pedig még inkább felhívták a figyelmet ennek jelentőségére, így már 2016-tól ezer fővel megemelték az ilyen munkakörben dolgozó állomány létszámát. [2]

A Katonai Tervezési Törvény 2014-2019 már jelentős mértékben növelte a felderítő szolgálatok adatokhoz való hozzáférési jogosultságait, és ezzel párhuzamosan erősítette a parlamenti ellenőrzés lehetőségét is. A szolgálatok ezáltal hozzáférhetnek az állami közigazgatási, rendőrségi bünyügyi nyilvántartásokhoz, telefonhálózati adatokhoz. Már 2008-ban nemzeti felderítési koordinátort neveztek ki a köztársasági elnök közvetlen alárendeltségébe, akinek feladata a különböző felderítéssel és hírszerzéssel foglalkozó szolgálatok közötti kapcsolattartás összehangolása. A felderítési adatok megosztása a külföldi katonai műveletek sikeres végrehajtásának is egyik fel-

tétele, sőt nagymértékben függ az érintett, akár szomszédos országok haderejével megvalósuló együttműködési szándéktól.

2.1. A francia védelmi ipar és a modernizáció

A hadiipar erősítése jelentősen hozzájárul a stratégiai autonóm képességek megvalósításához és természetesen jelentős gazdasági élénkítő hatással bír a mintegy négyezer haditechnikai vállalkozással, illetve beszállítóval. A védelmi ipari projekteket a Védelmi Minisztériumban működő Fegyverzeti Főtanács koordinálja, hirdeti meg illetve hajtja végre. A Katonai Tervezési Törvény 2014-2019 értelmében a francia védelmi ipar hatéves időtartamban mintegy tizenhét Md Euró állami támogatásra számíthat. Ez a haditechnikai modernizáció érinti szinte az összes haderőnemi komponenst, ugyanakkor a pénzügyi megszorítások, az új nemzetközi piaci szereplők megjelenése és a verseny jelentősen befolyásolta a francia megrendelések számát. Ezért a releváns francia döntéshozók érdeklődése egyre inkább a nemzetközi civil együttműködésben folytatott projektek felé fordult.

A védelmi modernizáció során prioritást élveznek a védelmi kutatások és technológiai megoldások, amelyek az alábbi területekre koncentrálnak:

- a nukleáris elrettentés komponenseinek továbbfejlesztése;
- pilóta nélküli repülőgépek alkalmazása, rakéta-rendszerek megújítása, a jövő harci repülőeszközei koncepció kialakítása terén alapvetően francia-brit kooperációs keret preferálása;
- moduláris tengeri, tengeralatti harcrendszerek hálózati megoldásai, tengerfelszíni hadihajók innovatív architektúrái;
- harcjárművek, azok személyzete védettségének javítása, új lőszer technológiák kifejlesztése;
- kibervédelmi képességek hatékonyságának növelése;
- kommunikációs, műholdas felderítő, rádiónavigációs rendszerek fejlesztési lehetőségei;
- geofizikai környezet digitalizációja.

A honvédelmi döntéshozók folyamatosan hangsúlyozzák, hogy a hadiipar igen jelentős részarányt képvisel a gazdasági szektorban. 2012-ben éves szinten 15 Md€ bevételt produkált. Bár mintegy 4000 kis- és középvállalat dolgozik a hadiiparban, többnyire alvállalkozóként, a szektor tevékenysége gyakorlatilag néhány nagyvállalatnál koncentrálódik. 2013-ban a fegyverzeti beszerző-

1. táblázat. Franciaország jelentős hadiipari szereplői

Hadiipari csoport (M€ euró)	2014. évi össz bevétel 2014-ben (%)	Össz bevétel hadiipari aránya	Össz létszám	Össz bevétel növekedés 2011-2014 (%)	Hadiipari bevétel növekedés 2011-2014 (%)	Tevékenységi területek
AIRBUS GROUP	60 713	18 %	138 622	24 %	-7 %	Kat. és polg-helikopterek, drónok, műholdak, kibervédelem
DASSAULT AVIATION	3 680	27 %	11 745	11 %	11 %	harci és pilóta nélküli repülő, műholdas és pirotechnikai termékek
DCNS	3 066	99 %	14 024	17 %	17 %	hadihajók, tengeralattjárók, fegyverrendszerek, vezetési rendszerek, tengeri drón integráció, nukleáris energia
MBDA	2 400	100 %	10 000	-20 %	-20 %	levegő-levegő rakéták, irányított fegyverek
NEXTER	1 048	100 %	3 324	23 %	23 %	fegyver rendszerek, lőszer, légi-földi robotok, páncélozott eszközök éjjellátó rendszerei,
RENAULT TRUCKS DEFENSE	384	100 %	1 200	52 %	52 %	harcjárművek, torony fegyverrendszerek
SAFRAN	15 044	20 %	68 945	29 %	29 %	hadihajó és rakéta meghajtás, navigáció, elektronika, kritikus szoftverek, védett drón rendszerek
THALES	12 974	52 %	60 781	0%	-11 %	hadihajók, kommunikációs rendszerek, fegyver rendszerek, szimulációs rendszerek, űreszközök

sek kétharmadát öt vállalat nyerte el: az Airbus Group, a DCNS, a Thales, Safran és a Dassault. [3]

A védelmi kutatásfejlesztésre fordított összegek 2015-ben elérték a 3,6 milliárd eurót, ami 2,1 %-kal meghaladta a 2014. évi előirányzatot. Ebből 739 millió euró az alkalmazott technikai kutatások szektorába került. A pénzügyi erőfeszítéseket komoly hadműveleti és stratégiai kihívások tették szükségessé. Társadalmi elvárás, hogy a haderő számára modern fegyver-rendszerek kifejlesztésével, alkalmazásával kell biztosítani a hadműveleti fölényt a potenciális ellenséggel szemben. A francia hadiipar önállóságát az ipari kapacitások tekintetében hosszú távon elsődlegesnek tartják a franciák. A hadiipari szektor folyamatosan keresi a szinergiákat a civil és katonai

területek között, nemcsak a nagyvállalatok szintjén, hanem a kis- és középvállalatok bevonásával a fegyverzeti programok kutatás-fejlesztési tevékenységeibe.

3. Összefoglalás

A francia vezetés számára különösen fontos a francia cselekvési önállóság fenntartása, a katonai védelmi képességek fejlesztése és a költségvetési megszorítások közötti egyensúly fenntartása.

Franciaország a haderő folyamatos korszerűsítésével és a technikai eszközök modernizálásával Európa egyik legerősebb és legütőképesebb fegyveres erejével rendelkezik, melyet a NATO-elvű alkalmazások és eljárások adaptálása jellemez.

2 táblázat. Nemzetközi hadiipari nagyvállalatok
2014 (M\$ US)

Vállalat	Ország	Fegyver- ladás
Lockheed Martin	USA	37 470
Boeing	USA	28 300
BAE Systems	Royaume-Uni	25 730
Raytheon	USA	21 370
Northrop Grumman	USA	19 660
General Dynamics	USA	18 600
Airbus Group	Európa	14 490
United Technologies Corp.	USA	13 020
Finmeccanica	Olaszország	10 540
L-3 Communications	USA	9 810
Almaz-Antey	Oroszország	8 840
Thales	Franciaország	8 600
BAE Systems Inc. (BAE Systems UK)	USA	8 360
Huntington Ingalls Industries	USA	6 680
United Aircraft Corp.	Oroszország	6 110
United Shipbuilding Corp.	Oroszország	5 980
Rolls-Royce	Egyesült Királyság	5 430
SAFRAN	Franciaország	5 130
Honeywell International	USA	4 750
Textron	USA	4 700

Szakirodalmi hivatkozások

- [1] *Les Chiffres Clés de la Défense édition 2016.* Ministère de la Défense, Paris, Annuaire statistique de la défense, Édition 2016, Paris.
- [2] Ministère des Armées. *Livre blanc. Défense et sécurité nationale 2013.*
<http://www.defense.gouv.fr/content/download/206186/2286591/Livre-blanc-sur-la-Defense-et-la-Securite-nationale%202013.pdf>
- [3] Ministère des Armées. *LOI no 2015-917 du 28 juillet 2015 actualisant la programmation militaire pour les années 2015 à 2019 et portant diverses dispositions concernant la défense.*
www.defense.gouv.fr/portail/enjeux2/politique-de-defense/la-loi-de-programmation-militaire-lpm-2014-2019/actualisation-de-la-loi-de-programmation-militaire-lpm-2014-2019/lpm